

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.
Mesečna naročnina:
V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.
Upravišтво: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

V obrambo Primorcev!

»Preznačilno je, da je 450.000 Slovanov dalo na volišče za slovanško listo samo 29.078 glasov, 217.000 trolskih Nemcev pa 31.920!«

S to obtožbo končuje včerajšnji »Slov. Narod« svoj članek o primorskih volitvah, potem ko je na dolgo in na široko poročal o propadanju primorskih Slovanov in o silnem narastu fašistovskega gibanja med Primorci.

Mi članek »Slov. Naroda« odločno zavračamo, ker je skrajno škodljiv v nacionalnem oziru in ker je nad vse krivičen za Primorce.

Skrajno nacionalno škodljiv, ker sploh ne upošteva volilnega nasilja fašistov in ker poroča na način, kakor bi mogel poročati le fašistom naklonjen, ali pa popolnoma neinformiran tujec.

Če je bil na tisoče in tisoče slovan- skim volivcem zbran dostop na vo- lišče, kakor v Istri, če je samo v majh- ni Gropadi glasovalo 50 fašistov z legiti- macijami, ki so jih ukradli Slovanom, če je bil vsak gostilničar, vsak delavec, vsak trgovec ob kruhu, če ni volil s faši- sti, če so se uporabljali vsa druga nasilja, potem je pač naravno, da je moralo število slovenskih glasov pasti in sicer zelo past.

V Sloveniji je silno razširjeno zmot- no mnenje, da je bil volilni teror leta 1921 večji od letošnjega. To mnenje mo- ramo z vso odločnostjo zavrniti. Teror leta 1921 je bil brutalnejši, je bil bolj glasan, je bil skoraj teatralen, letošnji pa je bil tih, toda zato bolj učinkovit. Od leta 1921, so se Italijani nekaj na- učili, pri »Slovenskem Narodu« pa oči- vidno ničesar, in zato so fašisti izvrše- vali nasilje tako, da ni bilo priča — to- smo v zadnjem hipu. Da pa je bilo to še učinkovitejše, so Slovence premotili z Mussolinijevo obljubo svobodnih voli- tev.

Da je temu tako, moremo dokazati še z drugim dejstvom. Italijani so sma- trali, da je v Pulju italijanizacija že do- vršena. Zato tu ni bilo nasilja. In po- sledica? Kljub popolni italijanizaciji vseh šol, kljub popolnemu izgonu inteligence in kljub velikemu izgonu delavcev je število slovenskih volivcev naraslo od 608 na 1163. Te ponosne številke pa »Slov. Narod« ne vidi. In Kobarid, težko preizkušeni Kobarid, ki je prestal gro- zote krnskih dogodkov! Ali je mogel tudi optimist pričakovati častnejšega izpravevala! Ne, gospodje! Primorci so se odrezali sijajno, tako sijajno, kakor od Kranjske in Štajerske pod fašistov- skim bičem nikdar ne bi smeli pričako- vati.

In fašistovska nevarnost! Po faši- stovskemu glasilu je poročal nedavno »Slov. N.«, da so Dutovlje čisto fašistov- ske. Pri volitvah pa so dobili fašisti 33 glasov, Slovani pa 149. In med onimi 33, ni niti pet Slovanov. In Temnica: Slovani 188, fašisti pa 24, med katerimi je 11 karabinerjev. Če celo vrsto ena- kih primerov bi mogli navesti.

Pač pa je res, da so dobili fašisti do- sti glasov v krajih, kjer žive delavci, uslužbeni pri italijanskih podjetjih. To- da, kdo bo zameril delavcu, če voli ita- lijansko, če pa drugače pogine lakote on in njegova družina. Kdo pa se meni v Jugoslaviji za žrtve italijanskega nasi- lja! Jugoslovenska matica bi mogla v tem oziru povedati marsikatero bridko besedo!

Pa še en moment treba omeniti, če se hoče voliven nastop Primorcev pra- vično oceniti. To je naša domača raz- drapanost, naše jugoslovenske razmere. Če je bilo le mogoče vzeti Primorce v navdušenje za Jugoslavijo, mi smo to v resnici pošteno izvršili. Ko je bil predve- čer sklenitve rimskega pakta je bil iz- strankarske zagritosti razbit v Ljub- ljani protestni shod. Kdo v tujini se mo- re zaradi nas navdušiti? Kdaj smo se iz- kazali vredne ljubezni?

Samo strankarstvo smo zanesli v Primorje in dr. Vilfana so klevetali v li- stih in na shodih Slovencev tako, kakor se ne bi upal sprijeti noben Italijan. Pa bi se potem še kdo čudil, če so tudi med Primorci malodušni ljudje?

Iz Ljubljane je lahko kritikovati ma- lodušne v Primorju, toda druga stvar je v Primorju vzdržati ognjeni krst in

Seja vlade. Pred odločitvijo.

Beograd, 9. aprila. (ML) Nocoj se je vršila važna plenarna seja vlade. Trije ministri so poročali o svoji avdi- enci pri kralju, na kar se je razpravljalo o situaciji. Vlada ugotavlja, da je polo- žaj pri kroni za njo povoljen. Radikali napovedujejo, da se zaključijo v ponde- ljek ali torek zasedanje narodne skup- ščine, novo zasedanje pa je pričakovati za 28. oktober, ker je nato pristala kro- na. Jutri se bo videlo nastopanje opozi- cije, če je situacija za tak ukaz primer- na. Ako bo situacija to zahtevala, bo ukaz podpisan. Radikalni poslanci bodo poklicani iz notranjosti Srbije v Beo- grad, ker se bo seja vršila v pondeljek. Zapisrega se ne bo izvedla, temveč bo

dobil besedo takoj g. Pašić in prečital kraljev ukaz.

Nato se je govorilo o tekočih po- slih, posebno o povodnji in o kačkah. O povodnji je poročal minister g. Krsta Miletic in o kraljevi želji, da se priteče siromašnim oškodovancem na pomoč. Ministru notranjih del, ministru polje- privrede in vod ter ministru financ so bili odobreni krediti iz proračuna teh ministrstev, kakor tudi iz izrednega proračuna, za takojšnjo pomoč oškodo- vancem. O kačkah pa je poročal mini- ster g. Srskic, da jih je nekaj ubitih in da pričakuje, da bo vlada v svoji akciji imela uspeh.

Položaj je še vedno nejasen.

Beograd, 9. aprila. (ML): Pozor- nost vseh političnih in parlamentarnih krogov je bila danes posvečena sklepu vlade o sklicu skupščinskih sej ali prav za prav na rezultat avdienc g. Pašića in članov vlade pri Nj. Vel. kralju. Si- cer pa tudi današnji dan ni prinesel pričakovane jasnosti v situacijo, razven toliko, da se lahko že sedaj reče, da se bo kriza rešila le na dva načina in si- cer ali z odložitvijo skupščinskih sej ali pa z razpustom skupščine.

Važne avdience na dvoru.

Beograd, 9. aprila. (ML) Danes so bili na dvoru v avdienci g. Pašić, mi- nister poljeprivrede in vod g. Krsta Mi- letić, predsednik narodne skupščine g. Ljuba Jovanović in nato minister pro- svete g. Svetozar Pribičević. G. Pašić je poročal kralju o situaciji in izrazil mne- nje, da je mogoče samo en izhod iz kri- ze, t. j. verifikacija mandatov in nato odložitve sej narodne skupščine. Isto mnenje je izrazil kralju g. Pribičević. G. Krsta Miletić je poročal posebno o raz- položenju v radikalnem klubu in pa o poslednji povodnji, ki je občutno poško- dovala Banat in Srbijo. Kralj je izrazil

željo, da se oškodovanim čimprej in v čim izdatnejši meri priteče na pomoč. G. Ljuba Jovanović je istotako obširno poročal o situaciji, o razpoloženju v pa- lamentarnih skupinah in izrazil svoje mnenje o izhodu iz krize.

Kombinacije.

Beograd, 9. aprila. (ML) Tem avdiencam splošno pripisujejo velik po- men in smatrajo, da je rešitev krize mogoča potom ene od Pašićevih kombinacij. V poštev prihajata sedaj le še dve kombinaciji: odložitve skup- ščinskih sej, o kateri govore v zvezi z možnostjo, da se današnja vladna koa- licija razširi z vstopom še kake druge skupine. Druga kombinacija so volitve.

Beograd, 9. aprila. (ML) Radika- li so nocoj trdili, da bo v slučaju, da se katerakoli teh kombinacij uresniči, seja narodne skupščine sklicana za pondeljek z dnevnim redom: določitev dnevnega reda in v terek z dnevnim redom: veri- fikacija mandatov HRSS. Istega dne bi bila, kakor bi pač zahtevala situacija, skupščina razpuščena ali pa zasedanje odloženo, oboje pa s kraljevim ukazom.

Ponovni protesti opozicije.

Beograd, 9. aprila. (ML) Od 12. do 13. ure so imeli predstavniki opozi- cijalnega bloka sejo. Og. Korošec in Hrasnica sta poročala o svoji sinočnji avdienci pri Nj. Vel. kralju. Konstatiralo se je, da so avdience imele zna- ten uspeh. Blok bo počakal sklepe vla- de glede sklicanja skupščinskih sej. Končno je bila tudi sklenjena ponovna intervencija pri predsedniku narodne skupščine radi sklicanja skupščinske seje.

Beograd, 9. aprila. (ML) V smi- slu sklepa opozicijskega bloka so predstavniki opozicije danes ponovno protestirali pri predsedniku g. Ljubi Jo- vanoviću, ker se ne sklicuje seja skupšči- ne. G. Ljuba Jovanović je izjavil, da ne more dati nikakega odgovora, ker mu ni znano, v kakem stadiju se nahaja to vprašanje. Po njegovem mnenju ne ve sedaj o tem ničesar ničesar. Sicer pa je njegova funkcija prenehala, ker se nahaja v ostavki.

Beograd, 9. aprila. (ML) Popol- dne ob 5. uri je g. Pešić (dem.) izročil

Viri Radičeve politike.

Beograd, 9. aprila. (Z) Doku- menti proti Radiću, ki jih je pokazal kralj v včerajšnji avdienci dr. Korošcu in dr. Hrasnici, so taki, da so celo krogi opozicijskega bloka po tej avdienci dobili prepričanje, da se bo to pri na- daljnjem razvoju politične krize zelo močno občutilo. Gre za izvirno pobot- nico Radića o veliki vsoti denarja, ki mu je bila poslana iz Rusije za časa nje- govega bivanja na Dunaju. Pobotnica nosi izvirni podpis Radića. Denar bi naj služil njegovim svrham

sicer leto za letom, skoraj brez upa zmag!

Vseeno pa je udaril »Slov. Narod« po Primorcih in končno še reducirati njih število za 100.000, kakor da ne bi že ita- lijansko štetje dovoljno skrbelo za nji- hovo redukcijo. In potem še primera z

najprej pri sekretarju narodne skupšči- ne g. Kobasici, nato pa tudi pri pre- sedniku g. Ljubi Jovanoviću osebni pro- test proti zavlačevanju sklicanja sej na- rodne skupščine. Tudi g. Pešić ni prin- sel nikakega konkretnega odgovora.

Beograd, 9. aprila. (ML) Opozi- ciji, ki je zahtevala, da sme v slučaju, da ne bo sej narodne skupščine, imeti svoje konference v skupščini, je pod- predsednik g. Dragović pisмено odgo- voril, da je to nemogoče. Opozicija izjavlja nato, da bo imela svoje seje kljub temu v plenarni dvorani narod- ne skupščine, ako se ji to ne prepreči, sicer pa v demokratskem klubu.

Beograd, 9. aprila. (ML) Na po- novni seji opozicijskega bloka od 18. do 19. ure, se je sklenilo, da se bo vršila jutri dopoldne, ako se situacija vsaj nekoliko razčisti skupna konfe- renca celokupne opozicije. Te seje se bodo udeležili po mnenju bloka zemlja- radniki in Nemci. Glede 10 džemijet- skih pa se še ne ve ničesar.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 9. aprila. Napoved za 10. aprila. Vreme se bo poslabšalo, pretežno oblačno, najbrž tudi dež, temperatura bo zmerno nazadovala.

Nemci, ki niso doživeli nobenega nasilja in za katere se briga 70 milijonov, nemi ški narod vse drugače, ko pa mi, ki sa- mo kritikujemo!

Če že ne znate pomagati Primorcem, potem jih vsaj ne žalite! To je naš od- govori!

Izid italijanskih volitev.

Rim, 9. aprila. (K) (Agencija Ste- fani) Pri državnozborskih volitvah je bilo v vseh 15 volilnih okrožjih oddano 7.628.859 glasov, t. j. 63 % vseh upravi- čenih volitev. Za obe oficijelni fašistov- ski listi je bilo oddanih 4.693.690 glasov, t. j. 65,26 % vseh oddanih glasov. brez odšteta glasov nekaterih manjšinskih list, posebno v južni Italiji, katere kan-

didati so izrecno prijavili svojo priklju- čitev k fašistovski vladi. Odstotek za ostale liste oddanih glasov znaša: li- beralci (Giolitti) 1,07 %, konstitucionalni opozicionarci 1,47 %, demokratski soci- alisti 1,50 %, popolari 8,96 %, republi- kanci 1,83, socialdemokrati 5,83, ma- ksimalisti 5,02, komunisti 3,70.

Poročili izvedencev reparacijski komisiji.

Pariz, 8. aprila. (Agence Havas.) Oba odbora izvedencev sta danes ob 10. dopoldne izročila svoji poročili repa- racijske komisiji.

Pariz, 9. aprila. (Agence Havas.) Danes objavljeno poročilo prvega odbo- ra izvedencev izjavlja, da more Nemčija stabilizirati svoj notranji dolg in urav- novesiti svoj proračun. Zadoščala bo iz- vedba paritete z davčnimi bremenmi v zaveznih državah in znižanje svojih izdatkov. Z delnim večjim mora- torijem in z vrnitvijo enotnosti in svo- bode nemškemu gospodarstvu bi dalo posojilo 800 milijonov zlatih mark Nemčiji možnost, plačati pet prvih anui- tet od ene do dveh milijard in 2 in pol milijardi zlatih mark iz dohodkov in za- stavščin. Od leta 1929/30 bi anuite te pre- segale stopnja 2.500 milijonov zlatih mark. Izvedenci se izrekajo proti sploš- ni kontroli nemških financ. Poročilo se bavi potem z zlato notno banko z glav- nico 400 milijonov, ki bi izdajala do eno tretjino krite bankovce. Nemške želez- nice se preurede v delniško družbo z glavnic 26 milijard. V tej akcijski dru- žbi bodo zastopani najmanj 4 iz ozemci in zastopnik reparacijske komisije. Iz-

vedenci izjavljajo, da se ne smatrajo kompetentnim za politične garancije in sankcije ter za vprašanja vojaške za- sedbe. Sedanje odredbe, ki ovirajo to kontrolo, se razveljavijo, oziroma spie- mene, čim izvede Nemčija ta načrt. Le v slučaju flagrante kršitve teh pogojev bi te odredbe zopet stopile v veljavo.

Pariz 9. aprila. (K) Poročilo dru- gega odbora izvedencev cenil nemško imovino v inozemstvu z dne 31. decem- bra 1923. na približno osem milijard zlatih mark. Od teh je 6.750 milijonov nemškega kapitala v inozemstvu in nad 1200 milijonov inozemskega denarja v Nemčiji. Izvedenci so mnenja, da se mora inflacija zajeziiti končnoveljavno po načrtu, ki ga je predlagal prvi od- bor. Odbor je poizvedoval o skupnem znesku nemške imovine v inozemstvu za časa izbruh vojne, proučil nazado- vanje, ki je nastalo iz raznih vzrokov in tudi upošteval dobiček, ki je izviral iz nemškega izkoriščanja zasedenih oze- melj v Belgiji, Franciji, Rumuniji in Poljski, precenil naraščanje nemške imovine v inozemstvu med vojno in končno izpremembe do 31. decembra 1923.

Posvečovanja klubov.

Seja radičevcev.

Beograd, 9. aprila. (ML) Tudi poslanski klub HRSS je imel danes opoldne sejo, na kateri so gg. Maček, Krnjević in Predavec obširno poročali o situaciji o izhodu iz današnje krize. in o vseh važnih sklepih opozicijskega bloka. Tudi radičevcem se je na- ročilo, da se ne oddaljujejo iz Beo- grada.

Stališče zemljoradnikov.

Beograd, 9. aprila. (ML) Zemlja- radniški poslanski klub je na svoji da- našnji konferenci ugotovil, da situacija ni dovolj čista, da bi se lahko sklepalo o opredelitvi kluba. Sklenilo se je, da se zemljoradniški klub udeležijo jutrišnje skupne konference opozicijskega bloka.

Težave džemijeta.

Beograd, 9. aprila. (ML) Popol- dne je imel džemijetski posl. klub kon- ferenco, katere se je udeležilo le onih 10 poslancev, ki vodijo politiko svobod- ne roke. Ostali štirje, ki podpirajo ra- dikale ne prihajajo v klub. Na konfe- renci se je konstatiralo, da dosedaj po- litična situacija še ni tako razčiščena, da bi se moglo razpravljati o stališču kluba napram opozicijskemu bloku.

Vode še naraščajo.

Beograd, 9. aprila. (ML) Danes popoldne je bila v ministruvstvu poljepriv- rede in vod konferenca strokovnjakov o preventivnih merah za odstranitev ne- varnosti vsled povodnji. Direkcija vod je dobila o povodnji sledeča poročila: Vslod ponovnega dežja je voda pri Beo- gradu zadnjih 24 ur narasla za 17 cm, vsled česar so novi kraji Beograda v ne- varnosti. Ogrožena sta tudi Zeemun in Pančevo. Ker odjeda voda obalo pri Ze- mumu, se je odredilo, da se privedejo ko- obali vlačilci, da to ovirajo. Pančevo bo večinoma poplavljen, ker Donava pe- slednjih 24 ur narašča. Stanje vode je pri Beogradu za 60 cm nižje nego leta 1888, ko je višina vode dosegla maksim- um. Slična poročila prihajajo tudi iz notranjosti države. Iz Bosanskega Bro- da se poroča, da je vsled naraščanja Sa- ve telefonska proga Beograd — Saraje- vo — Split prekinjena na 2 kilometra. Popravilo je nemogoče, ker je voda od-

nesla telefonske drogeve. Obrenovac je pod vodo. Valjevske železniške proge pa voda ni mogla uničiti, ker je proga do- volj dvignjena.

Madžarski sanacijski predlog.

Budimpešta, 9. aprila. (K) Prva razprava o sanacijskem predlogu je tra- jala danes v narodni skupščini 10 ur. Poslanec Lukacs je izjavil, da bi od- klonitev predloga povzročila ne le pa- dec vlade, temveč tudi gospodarski ban- kerot dežele. Poslanec Rupert (Košu- tova stranka) iz nezaupanja proti vladi odklanja predlog. Poslanec Peyer (soc. dem.) kritikuje malenkostni znesek po- sojila. Socialni demokrati odklanjajo sanacijski predlog.

Borzna poročila.

Beograd, 9. aprila. Devize. Du- naj 0.1143—0.1145. Budimpešta 0.11—0.12. Bukarešta 42—42.50. Zeneva 1417—1418. London 351.50—352. Milan 358.50—359. New York 80.50—80.75. Pariz 481—483. Praga 241.25—241.50. Solun 0—145. Sofija 57.50—59.50. Zagreb, 9. aprila. Devize. Dunaj 0.1133—1153. Budimpešta 0.11—0.14. Bu- karešta 0—42.25. Italija, izplačilo 358.05—361.05. Italija, ček 357.50—360.50. London, izplačilo 349.50—352.50. New York, ček 80.125—81.125. Pariz 479.65—484.65. Praga 239.65—242.65. Praga, ček 239.50—242.50. Svica 1414—1424. Svica, ček 1412.50—1422.50. — Valute. Dolarji 79.25—80.25. avstrijske krome 0.1135—0.1155, madžarske krome 0.09—0, romunski leji 39.50—42.50. italijanske lire 356—359.

Curih, 9. aprila. Beograd 7.075. New York 571. London 24.74. Praga 34.10. Milan 25.45. Praga 16.90. Budimpešta 0.0080. Bu- karešta 2.95. Sofija 4.15. Dunaj 0.0083575.

Berlin, 9. aprila. Beograd 5.63. Du- naj 6.08. Milan 18.70. Praga 12.71. Pariz 25.34. London 18.205. New York 4.19. Curih 73.42.

Praga, 9. aprila. Beograd 42.75. Du- naj 4.83. Berlin 7.45. Rim 153.25. avstrijske krome 4.825. italijanske lire 156.25. Budimpe- šta 4.35. Pariz 207.75. London 147.925. New York 34.30. Curih 600.

Dunaj, 9. aprila. Devize. Beograd 877—881. Berlin 1515—1545. Budimpešta 0.90—1.00. Bukarešta 367—369. London 398.000—399.000. Milan 3169—3181. New York 70.935—71.185. Pariz 4267—4283. Pra- ga 2115—2125. Sofija 506—510. Curih 12.475—12.525. — Valute. Jugoslovenski dinarji 872—878. dolarji 70.560—70.960. bolgarski levi 448—492. nemške marke 14.50—14.90. angleški funti 306.200—307.800. francoski franki 4245—4275. italijanske lire 3180—3200. romunski leji 362—366. švicarski franki 12.360—12.440. češkoslovaške krome 2097—2113. madžarske krome 0.85—0.95.

Izpred sodišča.

NEPOSTENA SLUŽKINJA.

Dne 18. febr. so aretirali na ovadbo gostilničarke in mesarice Putrihove v Ljubljani njeno še mlado, precej sladkosledno služkinjo. Obdolžili so jo, da je ukradla iz gospodinje torbice v omari skoro 2000 Din. Poleg tega je porabila vsak dan večjo ali manjšo vsoto od tega, kar je skupila v gostilni. Ko jo je gospodinja prišla, je hotelo dekletko pobegniti, končno pa so našli pri njej in sicer pod pazduho ostanek ukradenega denarja. Dekle je tatvino skesan priznala in je bila z obzirom na kes in priznanje obsojena samo na 5 mesecev ječe.

POD LASTNIM KAPOM

sem ga; res sem ga z ročico. Celo uro ne je klical na korajžo, nato pa je preskočil plot in ne je napadel na mojem svetu. Branil sem se in sem ga udaril z ročico. Tako se je zagovarjal posestnik Jernej Perko iz Križ, na tožbo Janeza Primožiča, ki je Perka obtožil, da ga je udaril z ročico na levi podkoti tako, da se danes ne more roke dvigniti. Ker pa obtoženo Perko ni mogel dokazati opravičenega siobrana, je bil obsojen na 3 tedne ječe in mora plačati 50 Din takse in pa 1365 Din za razne odškodnine.

§ 104.

Prišli so v hišo iztirjalec davčnega urada in orožniki — rubit očeta. — Domača hčerka je hotela v naglici skriti srebrnino, kar pa se ji ni posrečilo. To je dekleta tako razjezilo, da je ostala uradne osebe, češ da je lahko vse skupaj sram, ker tako počenjajo

z ljudmi. Obtoženka je priznala sodnikom z besedami: »Ja, gospodje, vse je res, razburjena sem bila.« Z ozirom na to njeno odkrito priznanje je uporabilo sodišče izredno milost in jo je obsodilo samo na 3 dni zapora.

ZAPELJIVA PIŠTOLA.

Mlad fant, Vrtičnikov Blažek, je služil pri nekem gospodarju na Viru. Njegov prijatelj Hribar, malo starejši, s katerim sta se večkrat menila o gospodarjevi pištoli, ga je končno prepričal, da je Blažek ukradel 600 Din. vredno pištolo in jo nesel svojemu tovarišu pokazati. Hribarju je bila pištola tako všeč, da jo je kar obdržal in potolažil Blažka s tem, da mu bo plačal pištolo, ko bo velik in bo več zaslužil. In res je premočil Blažka, da mu je pustil pištolo. Celo kupčija je prišla na dan in je bil Blažek obsojen z ozirom na njegovo še nepokvarjeno mladost in da je bil res zapeljan, samo na 10 dni ječe.

Pomagati sta si znala.

Vaški župnik sreča dva otroke, ki gresta v gozd.
— Kam, ljubčka?
— V gozd, gospod župnik, nabirat drva.
— Pa vendar ne bosta lomila vejic z dreves?
— Ne, saj imava žago s seboj v vreči!

Olimpijski dan
se vrši 13. aprila 1924.
Kupujte olimpijske srečke!

Filmska režija.

Tiho in z največjo hitrico se vrsti mimo naših oči dolga vrsta slik. Vsaka razširi prejšnjo — pred nami se nekaj dogaja.

Naprava teh slik, razvrstitev 1800—2000 metrov, da končni rezultat, film. To delo vodi po navodilih rokopa in je umetniško modelira filmska režija. Med njo in gledališko režijo je ogromna razlika.

V filmu odpade zvok, glas, in pa barva scenerije v zvezi z umetniško lučjo, ki igra pri gledališki režiji odločilno vlogo. Umetniška sredstva za izražanje so v filmu v primeri z gledališčem silno omejena. Od vseh elementov umetnosti ima film na razpolago edino le brezbarvne forme vseh teles in pa gibanje teh teles. Telesa vseh stvari so v svoji ostro demonstrirajoči logični enostanosti izraz: gibanje teles pa je umetniško oblikovanje in stopnjevanje. Elementi filmske režije so slika, gibanje in pa zvezanje slik. Zato je umljivo, da je treba ogromno dela in napora, da se doseže s tako omejenimi sredstvi najmočnejši dramatični izraz. Treba pa je tudi prav tako ogromno mojstrstva in uvidevnosti, kajti film mora biti kljub maloštevilnim elementom, s katerimi more operirati režija, za vsakogar lahko umljivo.

Filmski režiser mora imeti spoznavajoči ostr pogled logike in pa duševno bogastvo spoznavanja, kakor ga mora imeti finočuteči slikar, kipar, peselec. Glavna stvar filmske režije je — videti in samo videti. Vedno imeti pred očmi celoten osnutek dela, z ostrimi in zanesljivimi solanim pogledom pregledati slikovno kompozicijo, jo modelirati in

stopnjevati z vizionarnim pogledom opažanja iz najmanjše gubice človeškega obraza duševno doživljanje do vidne umetniške oblike.

Te vedno naraščajoče zahteve ne more izpolniti ena sama oseba. Ne oziraje se na podrobno umetniško delo, zahteva že tehnično posebnost filma samo po sebi delitev režijskega dela.

Vedno je več oseb, ki dirigirajo film: pravzaprav štiri: pesnik in dramaturg, ki ustvari osnovno idejo, režiser kot dirigent preinikljivih živih form, slikar ali arhitekt kot dirigent neživih form in operater kot dirigent svetlobe, razpoložena in obenem kot prenosovalci celote v to, kar pravzaprav je — v film.

Film ne nastane z delom enega režiserja, temveč z delom štirih samostojnih umetnikov. Toda to delo mora biti koncentrirano, harmonično do najvišje stopnje. Varno, odločilno vlogo igra tudi sestava ansambla. Igra mora biti skupna, kajti v filmu ne pomeni izborna igra posameznika ničesar: samo skupno, najožje sodelovanje ustvari dober film.

Razno.

Bokser Gospodov. Reverend Robbins. Vikar pri neki fari v Oksfordu na čuden način spreobrača kristjane. Če kdo zanemara svoje verske dolžnosti, ga pozove vikar na boksanje. »Kajti,« pravi vikar, »ta preizkušnja pokaže bolje od vseh pridig, s kako močjo obdari božja previdnost svoje izvoljenke. Ker je božji mož silen bokser pred

Gospodini, traja samo nekaj minut, da je kresnik poln hui in kesanja in da se povrne na pravo pot. Reverend Robbins je baje izpreobrnil na ta način že stotine ljudi. Toda nekateri njegovi uradni tovariši, ki so najbrž ljubosumni na njegovo uspehe, so ga ovadili pri oxfordskem škofu in navedli mesto svetega pisma, ki pravi, da moramo ponuditi tudi levo lice, če nas je kdo udaril po desnem. Škof bo moral torej odločiti, če je to mesto svetega pisma v skladu s pravili boksa.

Otroško truplo kot žega. V petek, 4. t. m., so našli otroci v Meidlingu (v Avstriji) okroglast zavoj. Zunanji omot je bil »Neues Wiener Journal« z dne 23. marca letošnjega leta. Otroci so pričeli omot brati po cesti sem in tja ter igrati nogomet. Ko je padel omot s precejšnjo silo na tla, so otroci prestrašeni zbežali, kajti iz papirja je gledala — otroška glava. Policija je omot odvila in našla v njem novorojenčkov truplo.

Otroška zaupljivost. »Torej Vi ste oni veliki požeruh?«

»Kako? ... Zakaj?«

»Mama nam je baš pravila, da ste požrl vso doto Vaše žene!«

Lastnik:

Konzorcij »Narodnega Dnevnika«.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Henry Murgar

86

La Bohème.

Prizori iz življenja cigánov.
(Nadaljevanje.)

»Tu je dohodek,« je dejal pesnik in pokazal denar.

»Za mrvico kruha in kapljico vina,« je dejal Martel.

S to majhno vsoto sta kljub temu mogla kupiti kruha, vina, mesa, tobaka, luči in ognja.

Vrnila sta se v hotel garni, kjer sta stanovala vsak v svoji sobi. Marcelovo stanovanje, ki mu je služilo tudi za atelje, sta si izbrala za veselilno dvorano, ker je bilo večje; tu sta prijatelja pripravila skupno vse potrebno za svojo domačo pojedino.

Sedla sta k tej mizici poleg peči, kjer so vlažna polena iz slabih drv gorela brez plamena in brez gorkote, toda knalu se jima je pridružil melanholičen gost, fantom minule preteklosti.

Najmanj eno uro sta molče in zamišljena sedela, brez dvoma ju je mučila ista misel, ki sta jo hotela prikriti. Marcel je prvi prekinil molk.

»No,« je rekel Rudolf, »tega se pa nisva nadejala.«

»Kaj misliš s tem reči?« je vprašal Rudolf.

»Moj Bog!« je odvrnil Marcel, »ne hlini mi se sedaj! Ti misliš na to, kar moraš pozabiti, in jaz tudi, pri moji veri ... tega ne tajim.«

»Dobro, to mora biti zadnjič. Naj vzame vrag spomine, ki nama kvarijo vino in naju delajo žalostna, ko se vsi zabavajo!« je vzkliknil Marcel ter s tem namignil na veseli vrišč, ki je prihajal iz sosednih sob. Dajva, misli na kaj drugega in naj bo to zadnjič!

»To vedno govoriš in vendar ...« je dejal Rudolf ter se zopet vdal sanjenju.

»In vendar se vedno k temu povrneva,« je povzel Marcel. »Temu je vzrok to, da napraviva,

namesto da bi odkrito iskala pozabe, iz najneznatnejših stvari pretvezo, da zopet zbudiva spomine; temu je vzrok posebnost to, da v svoji trmoglavosti še dalje živiva v istem kraju kjer so živela bitja, ki so bila toliko časa najina muka. Sužnja sva manj navade kot strasti. Iz tega ujetništva morava uiti, kjer naju bo izločilo smehot in sramotno suženjstvo. Dobro, preteklost je preteklost, treba je raztrgati verige, s katerimi sva še nanjo privezana; prišla je ura, ko je treba iti naprej in se ne ozirati nazaj; preživela sva svoj čas mladosti, brezskrbnosti in paradoksa. Vse to je zelo lepo, lep roman bi lahko o tem napisala; toda ta komedija ljubezenskih neumnosti, to zapravljjanje dni, podobno potravnosti ljudi, ki mislijo, da lahko napravijo večnost, vse to se mora končati. Če nočeva, da zasluziva zaničevanje ljudi in da bova sama sebe zaničevala, nama ni mogoče, nadaljevati še dolgo življenje na robu družbe, skoraj na robu življenja. Ali je to življenje, ki ga živiva, življenje? Ali ni ta neodvisnost, ta svobodna morala, s katero se tako zelo ponašava, le neznatna prednost? Prava svoboda obstoji v tem, da lahko pogrešamo druge in živimo s svojo lastno močjo; moreva to midva? Ne! Prvi tepec, ki pride in ki bi ne hotela nositi njegovega imena niti pet minut, se maščuje za najino zasmehovanje in postane najin gospod tistega dne, ko si izposodiva od njega sto grošev, ki nama jih da, ko sva porabila za sto tolarjev zvijač in ponižanja. Jaz imam tega dovolj. Poezija ne obstoja samo v nerednem življenju, v nepričakovanih srečnih naključjih, v ljubezni, ki traja tako dolgo, kot gori sreča, v več ali manj ekscentričnih uporih proti predsodkom, ki bodo vedno vladali svet: laže je strmoglaviti dinastijo kot navado, če tudi je smešna. Ni dosti oblič mesece decembra poletenski površnik, če hočeš imeti talent; lahko si resničen pesnik ali umetnik, čeprav se gorko obuvaš in trikrat na dan ješ. Naj reče in dela kdo, kar hoče, če hočeš kaj doseči, moraš ho-

ditu po poti po kateri hodijo tudi drugi. Mogoče se čudiš tem besedam, prijatelj Rudolf, rekel boš, da izdajam svoje ideale, imenoval me boš pokvarjenega in vendar je to, kar govorim, izraz moje odkritosrčne volje. Brez moje vednosti se je izvršila v meni počasna iz zdrava metamorfoza: preudarost je prišla v mojo glavo, vlomila je, če hočeš, in mogoče kljub moji volji; toda slednjič je prišla in mi dokazala, da sem na slabi poti in da bi bilo hkrati smešno in nevarno na njej vztrajati. Zares, kaj bo, če bova nadaljevala to monotonno in neko-

ristno vagabundstvo? Prišla bova do svojega tridesetega leta nepoznana, osamljena, sita vsega in sama sebe, polna nevoščljivosti napram vsem onim, ki jih bova videla priti na cilj, naj bo kakršenkoli, primorana, zatekati se k sramotnim sredstvom parazitizma, da bova mogla živeti, in ne misli si, da je to slika domišljije, ki sem jo nalašč narisal, da bi te prestrašil. Danes bi se nam ne moglo več oprostiti; in če ne vstopiva v stopinje vsakdanjega življenja, bo to najina prosta volja, kajti ovir, proti katerim sva se morala boriti doslej, ni več.«

Za mladino!

Na novo izšla knjižica:

Ruska pravljica

O Ivan-careviču, žar-ptici in sivem volku. Knjiga z 10 slikami v trobarvnem tisku v prav razkošni opremi. Cena Din 15.—

Moj zverinjak

knjiga s 45 slikami in k tem spadajočim besedilom, za pouk in kratak čas Din 6.—

Moji ljubčki

živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu Din 15.—

Zelena livada

Zbirka izvirnih pesmic, mičnih povestic in pravljic iz domačih in tujih krajev. Obsega 64 strani. Najprimernejše darilo za našo nežno mladino. Cena lično vezani knjižici Din 15.—

Vse se dobi v
Zvezni knjigarni
v Ljubljani, Marijin trg 8

FRANČ CERAR, družba z o. z.
v Domžalah pri Ljubljani
tovarna
slamnikov in
klobukov
zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.
Popravila se sprejemajo vsako sredo v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5, na dvor. Kovačevič & Tršan.

IV. JAX in sin
Ljubljana
Gospodarska c. št. 2
priporoča svojo
bogato zalogo
pisalnih strojev
„ADLER“ in „URANIA“,
šivalnih strojev
za rodbine in obrt ter
voznih koles
Styria — Dürkopp —
Orožno kolo
(Waffenrad).
: Ceniki zastoj in franko. :

Prostovoljna razprodaja.
Konfekcijska trgovina
Brata Brunskole v Ljubljani
Zidovska ulica 5.

Vsled popolne opustitve te stroke razprodajava pod lastno ceno obleke za gospode, perilo, kravate, Damske kostume, raznovrstno mavratnike itd. Damske kostume, nufakturno blago

Popusti pri blagu in oblekah 30% ceneje kot drugod!

Oblastveno dovoljena
popolna razprodaja
našega oddelka za pletenine, trikotažo in perilo:
Dovoljujemo si cenjene odjemalce opozoriti, da se nahajajo v zalogi še večje množine različnega blaga kakor:

Za dame perilo, bluze, predpasniki, nogavice in rokavice,
Za gospode triko perilo, sviterji, srajce, ovratniki, naramnice, nogavice, rokavice, gamaše in dokolenice.
Za otroke in dojenčke perilo, osobito znamke „Tetra“, pat. nogavice, sviterji, čepice idr. Brisače, različna galanterija in kosmetika.

Vse to blago prodajamo pod tržnimi cenami samo dotlej, dokler traja zaloga.

A. & E. Skaberné, Ljubljana
Mestni trg 10.

Novo!

Ljubiteljem moderne glasbe in plesa!

Ravnokar došle najnovejše skladbe plesov:

Shimmy.
„ — Fox
„ — Blues
Song — Vatz
Samba — Song
Java
Original — Java
Boston
Double — Fox

Zahtevajte cenik! Cene konkurenčne!
ZVEZNA KNJIGARNA
LJUBLJANA, Marijin trg 8.

Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj.

STOEWER RECORD

Vrhunec finomehanike.

Zastopstvo Lud. Baraga Ljubljana
Šelenburgova ulica št. 6/1.

MERAKL
BOJE, MASTILA, LAKOVE, ŠTUK, EMAJLE,
KISTOVE I JAMAČNO CISTI FIRNIS NAJBOLJE
KAKVOČE NUDI

MEDIČ-ZANKL
DRUŽBA Z O. Z.
LJUBLJANA
CENTRALA

MARIBOR PODRUŽNICA
NOVI SAD SKLADIŠTE
TVORNICE:
LJUBLJANA-MEDVODE

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para z davščino vred.

Gmotno slabejšim slojem dovoljuje uprava poseben popust pri inseriranju v malih oglasih!

Filatelisti!

Kdor se hoče udeležiti na okrogne pošiljatelj in zamenjavo znamk, naj piše na upravo lista pod šifro: »Krožek«.

V električno brušenje

se sprejemajo rabljene britvice (Gilette, Mem itd.) v drogeriji »Adrija«, Šelenburgova ulica 5.

Stanovanje

kuhinja in 1 soba v mestu ali na periferiji se išče za takoj ali s 1. majem. Ponudbe pod »Mesečnina postranska« na upravo lista.

2 zavarovalna akvizitorija

se sprejemata proti stalni plači in visoki proviziji. Predpogoji praksa in dobro poznavstvo. Pismene ponudbe na »L'Union«, francoska zavarovalna družba, Ljubljana, Kolodvorska ul. 34/II.

Hiša na Glincah

št. 230 naprodati. Natančneje se poizve Poljanska cesta 42.

2 kleti za skladišče

veliki, svetli, suhi in zračni, odda Pokojniški zavod, Aleksandrova cesta 12.

Manufakturst

detajljst, prvovrstna moč samo z najboljšimi referencami se takoj sprejme v veletrgovini R. Steimecki, Celje.

Drva

odrezki od parket in žage bukova in hrastova, dolga po Din 25.— za 100 kg., kratka po Din. 30.— za 100 kg. in žaganje od trdega lesa po ugodni ceni oddaje dokler traja zaloga Ivan Šiška, tovarna parket in parna žaga Ljubljana, Metelkova ulica 4

Okrajne zastopnike

sprejme za Kranj, Kamnik, Logatec, Kočevje, Črnomelj, pod zelo ugodnimi pogoji. »L'Union«, francoska zavarovalna družba, Ljubljana, Kolodvorska ul. 34/II.

Hiša

v sredini trga Laško v najboljšem stanju z 9 sobami in 3 kuhinjami, velike in snažne kleti, pri hiši ograjen vrt, v bližini trga ob poti v Rimske toplice 4 njive — tudi za stavbišče se ugodno prodaja. Poizve se pri Blaž Zupanc v Laškem.

Prevzemalet lesa

išče službe pri kaki večji lesni trgovini, je popolnoma večje te stroke. Nastop in pogoji po dogovoru. Naslov pri upr. lista.

Trgovina

dobro vpeljana z mešanim blagom v Mariboru se radi selitve proda. Plača se samo inventar. Naslov pove ogl. zavod Sušnik, Maribor.

Prazna soba

z eventualno uporabo kuhinje se išče za družino brez otrok v mestu ali okolici za 1. maj. Cenj. ponudbe z navedbo cene in lege pod »Dobro plačana« na upravo lista

Simpatična gospodična

mirna, dobra gospodinja želi poročiti gospoda do 40 let. Le resne ponudbe na upravo lista pod »Pomlad«.

Vosčene cvetlice

kakor prave: kisanterne, vrtnice, nageljnice v vseh barvah. Iluzije itd. za cerkev, salon iz vence izdeluje po naročilu iz nizki ceni Josipina Špan, učiteljica soproga, Slovenska Bistrica.

Znanja želi

samski gospod, vsestransko izobražen in prikupljive znanosti z inteligentno gospodino — starosti 17—28 let. — Tajnost zadržana. — Cenj. dopise na upravo lista pod »Športnik«.

Kočija

dobro ohranjena se prod. Poizve se Poljanska cesta 42.

Mali oglasi imajo uspehi!

Kože divjačine

Ilsice, kune, dihurje, vidre, zajce i. t. d.
kupujem neposredno z Ameriko.

Plačam najvišje dnevne cene!

Od 1. januarja dalje zbira lista v vseh večjih mestih Jugoslavije, Italije in Bulgarske i. s.

Zagreb: Lavoslav Wokhmil, ulica 52.
Križevci: Marko Dentsch.
Bos. Novi: Ibrahim Memić.
Beograd: J. Fischer (Hotel Petrograd).
Tuzla: Braća Antić.

nadalje v Ljubljani, Nis, Gaspicu, Sofiji in Trstu.

MAVRO FISCHER, Sisak, telefon broj 66, 30 in 61.

Mali oglasi imajo uspehi!

Hišne potrebščine

emajlirane težke posode znamke »Goliath« in lažje vrste, češkoslov. proizvoda, pločevinasto in lito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo se kupi najceneje in najbolje pri tvrdki

A. Vcel,

Maribor, Glavni trg št. 5